

Današnja situacija bezizlazna je s koje god tačke gledišta da je posmatramo. A to ni izdaleka nije ono najgore u vezi s njom. Onima koji su bespogovorno rešeni da se nadaju ona otima bilo kakvu tačku oslonca. Oni koji navodno poseduju rešenja ubrzo bivaju opovrgnuti. Opšte je prihvaćeno da se stvari mogu razvijati samo od lošeg ka još gorem. „Sutrašnjica nema budućnost“, kako glasi mudrost jednog doba koje je, pod maskom savršene normalnosti, stiglo do nivoa svesti prvih pankera.

Sfera političke reprezentacije se zatvara. S leva na desno, isto-
vetno ništavilo zauzima poze nadmoćnog ubeđenja ili nepatvo-
rene iskrenosti, iste propagandne kreature koje menjaju svoje
diskurse u skladu s poslednjim otkrićima službi za komunika-
ciju. Posmatrajući one koji još uvek glasaju nameće se utisak da
sve čemu oni teže jeste to da unište glasačke kutije, izlazeći na
glasalište iz čistog prkosa. Naslućuje se da ljudi nastavljaju da
glasaju upravo *protiv samog glasanja*. Ništa od onoga što se nudi
ni izdaleka nije na visini situacije. Samom svojom ćutnjom, sta-
novništvo deluje neuporedivo zrelije od svih tih pajaca koji se
otimaju oko toga ko će njime upravljati. Bilo koji belvilski gastoš
mudriji je u svojim rečima od bilo kojeg od naših tzv. vlastodr-
žaca i njihovih saopštenja. Sve brave na poklopcu društvenog
kotla zatvaraju se dok iznutra pritisak ne prestaje da raste. Na-

stala u Argentini, avet pod nazivom „Que se vayan todos!“ [„Svi napolje!“] počinje ozbiljno da opседа glave vlastodržaca.

Paljevina iz novembra 2005. godine ne prestaje da baca svoju senku na našu svest. Ti prvi vatrometi jesu svečano otvaranje jedne decenije pune obećanja. Medijske priče o sukobu između predgrađa i Republike – ako im se mora priznati efikasnost, ne može im se priznati i istinitost. Požari su buktali na sve strane, uključujući i gradska jezgra, i bili su metodično prećutkivani. Čitave ulice u Barseloni bile su u plamenu koji je zapaljen iz solidarnosti, a da o tome niko ništa nije znao osim njihovih žitelja. Takođe, nije čak tačno ni da je zemlja nakon toga prestala da gori. Među optuženima mogu se pronaći sve vrste ljudi koje ujedinjuje pre svega mržnja prema postojećem društvu, a ne pripadnost klasi, rasi, ili četvrti u kojoj stanuju. Ono što je novo nije „pobuna predgrađa“, koja već 1980. godine nije bila nikakva novina, nego raskid s njenim ustaljenim oblicima. Napadači više ne slušaju nikoga, ni veliku braću ni lokalno udruženje, koje bi trebalo da bdi nad povratkom u normalu. Nijedan NVO tipa SOS Rasizam neće moći da pusti svoje tumorske korene u taj događaj, na koji su samo umor, falsifikacije i medijski zakon ćutanja (*omertà*) mogli, tobože, da stave tačku. Čitav taj niz noćnih udara, anonimnih napada, razaranja izvedenih bez reči, imao je tu zaslugu da je otvorio u njegovoj krajnjoj mogućnosti jaz između *politike* (*la politique*) i *političara* (*le politique*). Niko ne može iskreno da porekne snagu očiglednosti tog napada koji nije formulisao nikakve zahteve, i nije imao nikakvu drugu poruku sem pretnje; koji je trebalo samo da sprovede *politiku*. Treba biti slep i ne videti sve ono što je strogo političko u toj odlučnoj negaciji *politike*; ili ne znati

ništa o autonomnim pokretima omladine u proteklih 30 godina. Kao izgubljena deca pretvorili smo u pepeo prve društvene tričarije, koje ne zaslužuju više pažnje nego pariski spomenici nakon „Krvave sedmice“, a u vezi s kojim kao takvim postoji odgovarajuća svest.

Za današnju situaciju neće biti nikakvog *socijalnog* rešenja. Pre svega zato što zbrkana mešavina sačinjena od sredinā, institucijā i individualnih čestica koje se, u antifrazi, nazivaju „društvom“, nema čvrstinu, a zatim i zato što više ne postoji jezik za zajedničko iskustvo. A bogatstva ne mogu biti zajednička bez zajedničkog jezika. Bilo je potrebno pola veka borbe oko prosvetiteljstva kako bi se položio temelj mogućnosti Francuske revolucije, i jedan vek borbe oko pitanja rada kako bi svetlost dana ugledala zastrašujuća „država blagostanja“. Borbe stvaraju jezik koji postaje sredstvo izražavanja novog poretka. Današnje stanje stvari potpuno je drugačije. Evropa je danas osiromašeni kontinent koji će u potaji da pazari u Lidlu, i putuje *low cost* kompanijama kako bi još uvek mogao da putuje. Nijedan od „problema“ koji se formulišu društvenim jezikom u tom jeziku ne nalazi rešenja. „Pitanje penzija“, pitanje „prekarnosti“, pitanje „mladih“, kao i njenog „nasilja“, sva ta pitanja mogu biti samo odložena, dok se na policijski način upravlja praktičnim odušcima koji uvek prevazilaze svoje povode. Nikada neće biti načina da se u privlačnim bojama prikaže to da neko za smešne pare održava ličnu higijenu stareži koju su njihovi bližnji napustili i koja više nema šta da kaže. Oni za koje je kriminal manje ponižavajuć i unosniji nego čistački, poslovi nikada neće položiti svoje oružje a zatvor im neće uliti ljubav prema društvu. Bes koji izazivaju horde penzionera neće biti dovoljan razlog za drastične rezove njihovih mesečnih primanja, a s druge strane,

uzrujanost povodom odbijanja rada od strane jednog znatnog dela omladine sve je veća. Konačno, nema tog minimalnog dohotka koji bi nakon nekog kvaziustanka poslužio kao osnova za neki novi *New Deal*, novi pakt, novi mir. Društveno osećanje previše je ishlapelo da bi nešto takvo bilo izvodljivo.

Što se rešenja tiče, pritisak koji se vrši s ciljem da se *ništa ne dogodi*, a s njim i policijski nadzor nad teritorijom, neće prestati da budu naglašeni. Dron koji je, po priznanju same policije, 14. jula 2006.godine nadletao departman Sena-Sen-Deni ocrtava budućnost u bojama koje verodostojnije svedoče od svih humanističkih maglovitosti. Pritom, činjenica da nije propuštena prilika da se istakne kako dron o kojem je reč nije bio naoružan stvara prilično jasnu ideju u kom pravcu se situacija razvija. Teritorija će biti izdvojena na sve zatvorenije zone. Autoputevi postavljeni na obod „osetljive četvrti“ predstavljaju nevidljivi zid koji je u stanju da je odvoji od stambenih zona. Šta god o tome mislile dobre republikanske dušice, upravljanje četvrtima „od strane zajednice“ nije bez razloga na glasu kao najdelotvornije rešenje. Strogo metropolski delovi teritorije, glavna gradska jezgra, vodiće svoj luksuzni život u jednoj sve podmuklijoj, sve sofistikovanijoj, sve razmetljivijoj dekonstrukciji. Ona će čitavu planetu osvetljavati svojom bordelskom svetlošću a patrole državne službe za suzbijanje kriminala (BAC, Brigade anti-criminalité), jedinice privatnih službi obezbeđenja, rečju, naoružane formacije, množiće se u beskonačnost, oslanjajući se na jednu sve bezočniju sudsku podršku.

Današnji bezizlaz, primetan svuda, svuda se i poriče. Nikada nije bilo toliko psihologa, sociologa i literata koji posvećeno rade na tome, svako u svom naročitom žargonu, sa zaključkom

koji je upadljivo odsutan. Dovoljno je čuti pesmice koje se pevaju u današnje vreme, hitiće „nove francuske šansone“, u kojima sitna buržoazija disecira svoja duševna stanja, i objave rata od strane hip-hop grupe Mafia K'1Fry, kako bi se shvatilo da će se određena koegzistencija uskoro završiti, i da će određeni preokret uskoro nastupiti.

Ova knjiga potpisana je imenom jednog imaginarnog kolektiva. Njeni priređivači nisu i njeni autori. Oni nisu imali neku značajniju pretenziju od toga da unesu malo reda u opšta mesta današnjeg vremena, u ono što se čavrlja za stolovima kafića, iza zatvorenih vrata spavaćih soba. Oni su samo zabeležili nezaobilazne istine, one istine čije sveopšte potiskivanje puni psihijatrijske bolnice pacijentima i oči suzama. Oni su bili zapisničari date situacije. Povlasticu radikalnih uslova čini to da u njima trezvenost savršeno logično vodi ka revoluciji. Dovoljno je reći ono što je pred očima, ne izbegavajući pri tom zaključak.

Prvi krug

I AM WHAT I AM

„I AM WHAT I AM.“ Tako glasi poslednja marketinška ponuda u svetu, poslednji stadijum evolucije u advertajzingu, koja prednjači, koja je toliko ispred svih mogućih poziva na to da budemo drugačiji, da budemo onakvi kakvi smo i da pijemo Pepsi. Bile su potrebne decenije koncepata kako bi se došlo do toga, do čiste tautologije. JA=JA. On trči na pokretnoj stazi ispred ogleдалa svog fitness-kluba. Ona se vraća s posla za volanom svog smart-automobila. Da li će doći do njihovog susreta?

„JA SAM ONO ŠTO JESAM.“ Moje telo mi pripada. Ja sam ja a ti si ti, *i u tome je problem*. Personalizacija mase. Individualizacija svih uslova – života, rada, nesreće. Difuzna šizofrenija. Uznapredovala depresija. Atomizacija na sitne paranoidne čestice. Histerizacija kontakta. Što više želim biti Ja, sve je veći i moj osećaj nekakve praznine. Što sebe više izražavam, sve više kopnim. Što više sebe jurim sve sam iscrpljeniji. Ja imam, ti imaš, mi imamo svoje Ja kao nekakav odvratni prozorčić. Postali smo predstavnici samih sebe – u toj neobičnoj trgovini, jemci jedne personalizacije koja je, na kraju krajeva, po svemu nalik sakaćenju. S manje-više prikrivenom nezgrapnošću, obezbeđujemo se sve dok ne propadnemo.

U međuvremenu, *ja vodim glavnu reč*. Traženje sebe, moj blog, moja gajba, koještarije po poslednjoj modi, ljubavne priče, škaljive priče... potrebno je dosta kojekakvih protetičkih naprava kako bi se jedno Ja održalo na nogama! Da „društvo“ nije postalo ta konačna apstrakcija, ono bi označavalo skup egzistencijalnih pomagala koja mi se nude kako bi mi se omogućilo da sebe održim; skup zavisnosti koje prihvatam po cenu sticanja svog identiteta. *Hendikepirana osoba je model gradanstva koje dolazi*. Ne dešava se bez razloga to da udruženja koja ga trenutno eksploatišu u njegovo ime zahtevaju „minimalac“.

Imperativ, svuda prisutan, koji nalaže da „treba biti neko“ održava patološko stanje koje takvo društvo čini neophodnim. Imperativ bivanja snažnim proizvodi slabost zahvaljujući kojoj ono opstaje, u tolikoj meri da se čini *da sve poprima terapeutski aspekt*, čak i rad, čak i ljubav. Sva ona „Kako je?“ koja se izgovaraju tokom jednog dana odaju utisak merenja temperature koje međusobno obavljaju članovi jednog društva pacijenata. Socijalnost se danas sastoji od hiljadu malih niša, hiljadu malih pribežišta u kojima je toplo. U kojima je uvek bolje nego na užasnoj ciči koja vlada napolju. U kojima je sve lažno, jer svaka stvar je samo izgovor za to da se zagrejemo. U kojima se ništa ne može dogoditi zato što smo beslovesno zaokupljeni zajedničkim cvotanjem. To društvo neće se više sastojati ni od čega drugog sem težnje svih društvenih atoma ka prividnom izlečenju. To je centrala čiju turbinu pokreće jedno džinovsko potiskivanje suza, uvek na rubu kolapsa.

„I AM WHAT I AM.“ Dominacija nikada nije našla nepobitniju lozinku. Održavanje svog Ja u stanju permanentne poluizan-

dalosti, hronične poluiznemoglosti jeste najbolje čuvana tajna današnjeg stanja stvari. Ja, koje je slabo, potišteno, autokritično, virtualno po svojoj suštini, jeste taj subjekt koji je beskrajno prilagodljiv i koji zahteva proizvodnju zasnovanu na inovaciji, ubrzano zastarevanje tehnologija, konstantno izokretanje društvenih normi, i generalizovanu fleksibilnost. Ono je istovremeno najproždrljiviji potrošač i, paradoksalno, *najproduktivnije Ja*, koje će se s najviše energije i spremnosti baciti na najmanji *projekt*, kako bi se potom vratilo u svoje izvorno larvalno stanje.

„Ono što jesam“, dakle? Od detinjstva pod uticajem protoka mleka, mirisā, dešavanjā, zvukova, osećanjā, razbrajalicā, supstanci, postupaka, ideja, utisaka, pogledā, pesama i šala. Ono što jesam? Sa svih strana vezan za mesta, za patnje, za pretke, za prijatelje, za ljubavi, za događaje, za jezike, za uspomene, za sve vrste stvari koje, po svemu sudeći, *nisu ja*. Sve što me vezuje za svet, sve spona koje me čine, sve sile kojima sam nastanjen ne predstavljaju jedan identitet, kao što žele da smatram, već izvesnu *egzistenciju*, pojedinačnu, opštu, živu, u kojoj se od slučaja do slučaja, u određenim trenucima, javlja to biće koje kaže „ja“. Naše osećanje nepostojanosti samo je posledica tog glupog uverenja u postojanost svog Ja, i nehaja u pogledu onoga od čega smo sazdani.

Čoveka obuzme vrtoglavica kada na vrhu nekog šangajskog nebodera ugleda Reebok-ovo „I AM WHAT I AM“. Zapad svuda ističe, kao svog omiljenog trojanskog konja, tu ubitačnu antinomiju između Ja i sveta, pojedinca i grupe, između vezanosti i slobode. Sloboda nije čin oslobađanja od naših vezanosti, već *praktična* sposobnost delovanja na njih, sposobnost kretanja

unutar njih, njihovog uspostavljanja ili napuštanja. Porodica postoji kao porodica, odnosno kao pakao, samo za onoga koji se odrekao toga da u njoj menja demorališuće mehanizme, ili ko ne zna kako da to izvede. Sloboda *izdvajanja* uvek je bila utvara slobode. Nemoguće je otresti se onoga što nas sputava a da pri tom ne izgubimo ono čime bi se naše snage mogle baviti.

„I AM WHAT I AM“, prema tome, nije puka obmana, puka medijska kampanja, već *vojni* pohod, bojni poklič usmeren protiv svega onoga što postoji *između* ljudi, protiv svega što neodređeno kruži, svega što ih povezuje, svega što se ukazuje kao prepreka savršenom očajanju, protiv svega što omogućava da mi *postojimo* i što omogućava da svet na svakom mestu ne izgleda kao autoput, ili zabavni park, ili novopodignuti grad: čista dosada, lišena strasti i dobro uređena, pust prostor, zamrznut, u kojem se kreću samo registrovana tela, automobili-molekuli i idealna roba.

Francuska ne bi mogla biti postojbina anksiolitika, raj antidepresanata, Meka neuroze, a da istovremeno nije i evropski pravak u organizaciji radnog vremena. Bolest, premor, depresija, mogli bi se shvatiti kao *individualni* simptomi onoga što je potrebno izlečiti. Oni deluju u pravcu održavanja postojećeg poretka, u pravcu mog pokornog prilagođavanja bednim normama, modernizaciji mojih pomagala. Oni u meni vrše selekciju između težnji koje su oportune, konformne, produktivne, i onih koje bi ljubazno trebalo prežaliti. „Znaš, čovek treba da bude spreman na promenu.“ No, shvaćene kao *činjenice*, moje slabosti mogu dovesti i do raspadanja pretpostavke mog „Ja“. One tada postaju činovi otpora u ratu koji je u toku. One postaju pobuna